

Monument voor Afro-Amerikaanse bevrijders

Van [REDACTED]
Aan [REDACTED] info: [REDACTED] >
Cc [REDACTED] >
Datum 2 juni 2026 08:45:40
Bijlagen bl-eijsden-margraten.pdf; Black Liberators Monument CONCEPTBESCHRIJVING.pdf

Geachte [REDACTED]r Burgemeester,
Geacht College, Geachte Raad,

Namens Stichting Black Liberators in the Netherlands breng we graag het initiatief onder uw aandacht om de bijdrage van meer dan 15.000 Afro-Amerikaanse soldaten aan de bevrijding van Nederland – en specifiek Limburg – zichtbaar en blijvend te eren.

In de bijlage treft u een brief en de notitie monument-concept aan. Onze plannen zijn weliswaar ambitieus, maar tegelijk realistisch.

Wij achten de tijd voor een dergelijk Limburgs, ja zelfs Nationaal monument rijp.

Graag zouden wij hierover op korte termijn met u in gesprek gaan, om onze plannen nader toe te lichten en te verkennen hoe wij hierin gezamenlijk kunnen optrekken.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

[REDACTED],

[REDACTED],
[REDACTED]

[REDACTED]

Aan het Bestuur van de Gemeente Eijsden-Margraten
Ter attentie van [REDACTED]

i.a.a. College van Burgemeester en Wethouders
i.a.a. Gemeenteraad Eijsden-Margraten

Datum
1 juni 2026, Maastricht

Onderwerp
Monument voor Afro-Amerikaanse
bevrijders

Pagina'(s)
2

Geachte [REDACTED]r Burgemeester,
Geacht College, Geachte Raad,

Nu meer dan 80 jaar geleden werd Nederland door de geallieerde legers bevrijd. Daaronder had het Amerikaanse leger een groot aandeel met name in Zuid-Oost Nederland. Minder bekend is dat in het Amerikaanse leger ook ruim 15.000 soldaten in ons land gestationeerd waren van Afro-Amerikaanse afkomst. Deze Zwarte bevrijders voerden voor het merendeel ondersteunende taken uit, maar waren hier en daar ook betrokken in gevechtsacties. Hun bijdrage was van onschatbare waarde. Op de Amerikaanse Begraafplaats in Margraten worden 174 Zwarte bevrijders herdacht.

Dat het verhaal van de zwarte bevrijders minder bekend is heeft mede te maken met het feit dat zij opereerden in een gesegregeerd leger. Na de oorlog werd hun bijdrage minder erkend en gewaardeerd, en ook in de talloze fotoreportages en na-oorlogse films zijn zij nauwelijks zichtbaar. De Stichting Black Liberators in the Netherlands stelt zich ten doel om de bijdrage van zwarte Amerikaanse soldaten meer bekendheid te geven, hun werk en offer te eren en educatie-programma's te ontwikkelen over hun geschiedenis.

Veel aandacht trok de verwijdering verleden jaar van twee panelen uit de tentoonstelling in het Visitor Centre van de begraafplaats in Margraten, waarop het levensverhaal van een zwarte soldaat, alsmede de bijzondere positie van de zwarte troepen die én vochten tegen de Nazi's én tegen discriminatie. Al die aandacht leidde tot grote verontwaardiging in de Nederlandse publieke opinie, en tegelijk tot veel steun voor onze doelstelling.

Onze Stichting werd in 2023 opgericht en beheert de website BlackLiberators.nl. Zij zet mede het werk van historica [REDACTED] voort die bijzondere aandacht had voor de vergeten kinderen van Zwarte bevrijders. Al in 2023 hadden wij plannen voor een monument, maar andere activiteiten kregen prioriteit. Ons bestuur bestaat uit vijf vrijwilligers en we worden ondersteund door een adviseur (historicus/projectleider).

De grote aandacht in de media zowel landelijk als internationaal, de vele steun die wij met name uit Limburg ontvangen en de omstandigheid dat de kinderen van Zwarte bevrijders inmiddels op hoge leeftijd zijn, hebben de urgentie om nu aan de realisatie van een monument te werken, sterk vergroot. Met hulp van de oud-conservator van de Provincie is de laatste weken hard gewerkt aan een provincie-breed monument-concept dat recht doet aan de meerdere doelen die met het monument worden beoogd: eerbetoon voor de bevrijders, de verhalen over diverse rollen stimuleren, en aandacht voor de bijdrage van zwarte bevrijders vergroten.

Ons concept is driedelig: in meerdere Limburgse gemeenten murals, op één plek een beeld, en een gezamenlijk stempel/zegel op alle kunstwerken. De Gemeente Eijsden-Margraten heeft een bijzondere plek in dit project. In uw gemeente is er immers reeds een monument voor de zwarte bevrijders: het Wiggins Park. Daarom hebben we niet gekozen voor een nieuw apart monument, maar willen we pleiten voor aanpassing van de panelen in het bestaande park, en het aanbrengen van de gezamenlijke zegel/stempel, zodat het park onderdeel wordt van het provincie-brede verhaal.

Medewerking kan uiteraard op verschillende manieren, van passief (alleen het geven van toestemming/vergunning) tot actieve betrokkenheid (mede opdrachtgever) en ook financiële steun.

Graag willen wij daarover met u in overleg treden. Daartoe stellen we een eerste reactie uwerzijds zeer op prijs. Hoe goed zou het zijn als we hierin gezamenlijk kunnen optrekken! Hopelijk is uw reactie positief en komen we tot een overleg.

Bijgevoegd treft u de notitie monument-concept aan. Onze plannen zijn weliswaar ambitieus, maar tegelijk realistisch. Wij achten de tijd voor een dergelijk Limburgs, ja zelfs Nationaal monument rijp.

.

[Redacted signature]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Black Liberators Monument – HET CONCEPT

Doel:

- Vergroten bekendheid bijdrage van meer dan 15.000 Afro-Amerikaanse soldaten aan bevrijding Nederland, in het bijzonder in Limburg
- Eerbetoon en herdenking door de Nederlandse bevolking voor een groep militairen die lang geen erkenning kreeg, ook niet in eigen land.
- Het vertellen van de verhalen van/over de presentie van Afro-Amerikaanse soldaten in onze regio's

Locatie(s)

Voor het monument komen er meerdere Limburgse gemeenten in aanmerking, waar in de periode '44 – '45 daadwerkelijk Afro Amerikaanse troepen gelegerd hebben gelegen en activiteiten zichtbaar zijn geweest. Het betreft onder andere:

Eijsden-Margraten, Heerlen, Maastricht, Sittard-Geleen, Valkenburg a/d Geul en Venlo.

In de collectieve beeldvorming beklijft vooral hun rol als grafdelver in Margraten, waar inmiddels een herdenkingspark is gerealiseerd. Elders waren ze actief in ondersteunende en logistieke processen (opslag en verwerking goederen, wasserij, onderhoud e.d.). Op één plek werd daadwerkelijk deelgenomen aan een bevrijding van een stad/dorp.(Venlo).

Wij zijn dan ook van mening dat we niet kunnen volstaan met één monument op één plek, maar dat het doel beter wordt gediend met monumenten op meer locaties.

Concept

Wij kiezen voor een Limburgs monument met drie elementen:

1) Beeld

Wij kiezen voor het realiseren van één driedimensionaal beeld op of nabij de locatie Koningsplein Maastricht. In Maastricht was het hoofdkwartier van het 9e Amerikaanse Leger gevestigd en was de hotspot van de materieelvoorziening voor dit leger. Op deze specifieke locatie waren enorme voorraden in de openlucht opgeslagen en werd er door de supporttroepen volop gewerkt. Tevens is hier het Provinciaal Bevrijdingsmonument van Charles Eyck gelokaliseerd.

2) Vijf Murals

In Venlo, Valkenburg, Geleen, Heerlen en Maastricht hopen we vijf murals te realiseren. Deze worden vormgegeven volgens het community-art principe. De kunstenaar gaat een dialoog aan met schoolklassen, of buurten, of nabestaanden en gebruikt die dialoog in zijn/haar werk. Mogelijk kunnen dialoogpartners bijdragen door het schrijven van een dichtregel, of door speciale nadruk aan een bepaald historisch feit te bepleiten. In Venlo kan dat de deelname aan gevechtshandelingen zijn, in Heerlen wellicht de werkzaamheden in wasserij of garage.

3) Zegel

Voor de verbinding tussen alle locaties wordt er, op of bij iedere mural, alsmede op de sokkel van het beeld een *zegel* aangebracht, op basis van een bestaande afbeelding, te weten:

De tekening die [REDACTED] maakte gebaseerd op Caravaggio's *Graflegging*, zoals gepubliceerd in de verzamelbundel 'Bevrijd' [REDACTED] p, Heerlen 2020). Daarmee is de relatie met de geschiedenis van de Begraafplaats in Margraten gewaarborgd.

[REDACTED]
totaalkunstwerk waaromheen het verhaal van de bijdrage en aanwezigheid van Afro-Amerikaanse bevrijders in alle facetten kan worden verteld.

Wij kiezen vooralsnog niet voor een aparte mural in Margraten. Dat zou afleiden van de grote rol die de grafdelvers hebben gespeeld bij de aanleg van de Begraafplaats, en waarvoor al een monument is opgericht. Wel zou het mooi zijn als het gemeenschappelijk zegel ook in het Wiggins-park een plek krijgt.

Uitwerking Beeld

Wij gaan voor realisatie op zoek naar een regionaal gewortelde kunstenaar die het verhaal van de ontmoeting van Afro-Amerikaanse soldaten met de Limburgse bevolking goed aanvoelt. Tevens moet de kunstenaar de gelaagdheid van de doelen, alsmede de variëteit van bijdragen en perspectieven van deze bevrijders in een beeld kunnen omzetten. Daarbij moet ermee rekening worden gehouden, dat het beeld dienst kan doen bij speciale herdenkingen.

Uitwerking Murals

Hiervoor zullen wij een gevarieerde shortlist van tenminste drie kunstenaars aanleveren waarbij we aandacht hebben voor kunstenaars (m/v) die ervaring hebben met community-art, alsmede afkomstig zijn uit, of vertrouwd of goed bekend zijn met de Afro-Amerikaanse gemeenschap.

De lokale gemeenschap (eventueel een historische vereniging, veteranenorganisaties of scholen) kiest in overleg met het gemeentebestuur de locatie én een kunstenaar uit de shortlist. In Maastricht ligt bijvoorbeeld de locatie Gemeenteflat hoek Scharnerweg/Koningsplein voor de hand voor de mural, maar wellicht weten lokale historici betere locaties. Iets dergelijks geldt uiteraard ook voor de andere gemeenten.

Regie

Onze stichting Black Liberators in the Netherlands voelt zich verantwoordelijk voor de realisatie. Daartoe zal onze stichting actief zijn in de fondswerving, het selecteren van de kunstenaars, de administratieve afhandeling van de opdrachtverlening aan de kunstenaars en de gezamenlijke verbinding tussen de afzonderlijke monumenten. Tevens zorgen wij voor de verbinding met de provinciale en landelijke overheden, alsmede de Amerikaanse ambassade.

Wij laten inhoud en vorm van de murals over aan het samenspel van gemeenschap, gemeente en kunstenaar.

Financiën

Onze stichting zal een crowdfundingactie starten, zodra ook de kunstenaars bekend zijn. Daarnaast zullen we een beroep doen op de Provincie Limburg, de vijf locatie-gemeenten, de overige gemeenten in Limburg, fondsen, de Amerikaanse Ambassade, bedrijven en particulieren.

Wij ramen ruwweg voor de kosten: € 35.000 voor het beeld, en € 10.000 voor elke mural, samen 85.000 euro, exclusief organisatiekosten. Een meer betrouwbare raming kan worden gemaakt als locaties en materiaalkeuze bekend zijn.

De kunstenaars

Onze stichting selecteert de kunstenaar voor het beeld (wordt vervolgens een opdracht) en doet een voorselectie van tenminste drie kunstenaars voor de murals. De keuze voor een kunstenaar die een mural gaat realiseren ligt bij het betreffende gemeentebestuur. De opdrachtverlening vindt daarna door onze stichting plaats. In theorie kan het zijn dat één kunstenaar door vijf gemeentebesturen wordt uitgekozen.

Realisatie

Wij hopen op realisatie van het beeld en tenminste één mural in 2026.

De overige murals uiterlijk eind mei 2027.